

CHƯƠNG I

Hoàng tử và bé Tom ra đời

Câu chuyện xảy ra vào một ngày thu giá lạnh giữa thế kỉ mười sáu. Tại thành phố Luân Đôn cổ kính một chú bé đã chào đời trong một gia đình nghèo khó, họ Canty. Nhưng, bất hạnh thay, cả gia đình ấy chẳng ai mong có chú. Cùng ngày hôm đó, một chú bé người Anh khác cũng ra đời. Chú sinh ra trong một gia đình quyền quý, họ Tudor. Cả họ đều mong có chú. Cả nước Anh đều mong có chú vì chú là thái tử nước Anh, người sẽ nối nghiệp vua cha trị vì đất nước.

Mọi người ai cũng chỉ nhắc đến tên chú, Edward Tudor.

Hoàng tử xứ Wales nằm trên nhung lụa thơm tho, chẳng biết rằng cả nước Anh đều mong có chú.

Nhưng không ai nói đến chú bé kia, Tom Canty, chú nằm trong đồng giẻ rách hôi hám bẩn thỉu và cũng chẳng biết rằng không ai muốn chú ra đời.

CHƯƠNG 2

Tom bước vào đời

Thêm ít năm nữa trôi qua, Luân Đôn đã một nghìn năm trăm tuổi và là một kinh thành hoa lệ.

Phố nhà Tom ở gần cầu Luân Đôn và gọi là phố Ngõ Rác. Đó là một dãy phố bẩn thỉu chật hẹp đầy rác rưởi, với những ngôi nhà gỗ ọp ẹp và những ô cửa sổ thông hơi nhỏ xíu.

Gia đình họ Canty sống chui rúc trong căn buồng tối tăm ngột ngạt trên tầng ba của một ngôi nhà cũ kĩ.

Trong nhà chỉ kê có một chiếc giường nằm dành cho bố mẹ. Còn Tom, bà Tom và hai chị Tom - Bet và Nan phải nằm ngủ dưới sàn, đắp bằng những mảnh giẻ rách.

Bet và Nan là hai chị em sinh đôi. Năm ấy hai cô vừa tròn mười lăm tuổi. Hai cô lúc nào mặt mũi cũng lem luốc, chân tay bẩn thỉu và ăn mặc rách rưới. Nhưng cả hai đều là những cô bé hiền lành tốt bụng. Bà mẹ của hai cô tính tình

cũng giống như các cô con gái của bà. Nhưng bố Tom và bà Tom lại là những con người gian xảo, độc ác. Cả hai lúc nào cũng rượt chèn be bét, cãi cọ, chửi bới nhau rồi quay ra đánh đập tàn nhẫn chị em Tom.

Bố Tom - John Canty - là một tên lưu manh chuyên đi ăn cắp. Còn bà Tom, một bà lão ăn mày khốn khổ. Cả hai đều bắt chị em Tom hằng ngày phải đi ăn xin và đem tiền về cho họ.

Ngày nào cũng vậy, Tom lang thang hết phố này sang phố khác để ăn xin. Nếu chẳng may hôm đó không kiếm được xu nào thì tối về bố và bà lại đánh chửi một trận nên thân, bắt chú phải nhịn đói đi ngủ.

Nhưng ngoài nỗi khổ cực và tủi nhục đó ra, cuộc sống của Tom cũng có những điều may mắn. Trong số bà con hàng xóm cùng sống ở ngôi nhà đó có một cụ già tốt bụng rất yêu quý Tom. Cụ dạy chú tiếng La-tinh, dạy chú biết đọc biết viết tiếng mẹ đẻ. Tom khá sáng dạ, chú học đâu biết đấy và rất ham học. Sau mỗi buổi học, cụ thường kể cho chú nghe nhiều chuyện cổ tích li kì, lí thú về các vua chúa và hoàng tử thời xưa. Tom nghe chuyện không bao giờ biết chán. Chú còn say sưa đọc những cuốn truyện mà ông cụ cho chú. Tom là một cậu bé tinh ranh. Chú ta biết nhiều điều lắm! Chú có thể làm lắm trò, nói lắm câu đến là hay! Bọn trẻ phố Ngõ Rác rất thích nghe Tom kể chuyện, rất phục tài láu lỉnh và đầu óc lanh lợi của chú.

Khi cả bọn vui đùa với nhau, Tom bao giờ cũng đóng vai hoàng tử, còn các bạn khác làm các quan văn võ trong triều.

Đêm đến, nằm giữa đống giẻ rách hôi hám cái bần trong bóng tối, chú quên cả cái đói và trận đòn bố đánh ban ngày. Chú nghĩ đến các vua chúa và hoàng tử ăn mặc lộng lẫy, sang trọng, sạch sẽ, sống trong những lâu đài nguy nga tráng lệ. Chú mơ ước cũng được ăn mặc sạch sẽ, đẹp đẽ như thế.

Nhưng sáng ra, chú lại trở lại với cuộc sống phũ phàng hằng ngày, lại lang thang ngoài phố ăn xin trong bộ quần áo rách bươm, bần thủ; rồi đêm đến, chú lại sống trong một tòa lâu đài nguy nga tráng lệ giữa những ông hoàng, bà chúa xinh đẹp như những thiên thần.

Ôi! Sao chú mong muốn được thấy tận mắt một hoàng tử thật sự, một hoàng tử bằng xương bằng thịt đến thế! Ngày lại ngày, điều mơ ước ấy nung nấu tâm can chú thêm mãnh liệt và cuối cùng, ngoài mơ ước đó ra, chú không thể nào nghĩ tới bất cứ một điều gì khác nữa.

CHƯƠNG 3

Tom gặp hoàng tử

Một hôm, Tom trở dậy, bụng đói cồn cào và ra đi với cái bụng trống rỗng, nhưng đầu óc chú vẫn còn nóng hổi những giấc mơ đêm trước.

Như một người mất hồn, chú lê bước trên đường phố mà chẳng biết mình đang ở đâu. Lang thang qua nhiều phố xá, bỗng nhiên chú nhận thấy mình đang đứng trước tòa lâu đài của nhà vua - cung điện Westminster.

Chú bé Tom đáng thương, trong bộ quần áo rách bươm, thẫn thờ bước lại gần cổng lâu đài và tròn xoe mắt ngắm nhìn những người lính gác đứng hai bên cánh cổng.

Đột nhiên, qua hàng chắn song cổng, chú trông thấy một cậu bé xinh đẹp tuyệt vời, dáng người mềm mại trong bộ y phục cực kì lộng lẫy, diêm dúa và sang trọng.

Ồ! Hoàng tử kia rồi! Một hoàng tử bằng xương bằng thịt hẳn hoi! Một hoàng tử thật sự chứ chẳng phải trong mơ!

Được thấy hoàng tử, Tom sung sướng như điên, đến nỗi chú không biết là mình đang làm gì nữa: chú lao đến phía cổng lâu đài, ti sát mặt vào hàng chấn song, ngắm nhìn hoàng tử không chán mắt.

Nhưng ngay lúc ấy, một tên lính gác chạy đến nắm lấy cánh tay Tom giằng ra, đẩy chú ngã lăn quay xuống đất. Đám đông dân chúng đứng gần cung điện cười rộ lên chế giễu chú. Thấy thế, hoàng tử nhỏ tuổi bèn chạy tới và hét bảo bọn lính gác:

- Mở cổng ra! Đưa cậu bé vào đây!

Lính gác mở cổng và cậu bé Tom đáng thương sợ hãi bước qua cổng đi vào.

Hoàng tử Edward Tudor nhỏ tuổi nói với Tom bằng một giọng thân mật:

- Lại đây với ta, cậu bé!

Nói xong Edward cầm tay Tom dẫn đi. Đi quanh co một lát, hai cậu bé dắt tay nhau bước vào một gian phòng trang hoàng lộng lẫy. Edward mời Tom ngồi vào một chiếc ghế bành có đệm thêu tuyệt đẹp. Một lát sau, theo lệnh của Edward, mấy viên quan hầu bưng đến những món ăn bốc hơi nghi ngút, trông thật ngon mắt mà Tom mới chỉ đọc thấy trong sách, hoặc tưởng tượng thấy trong mơ chứ chưa từng được thấy tận mắt bao giờ. Edward ngồi xuống cạnh Tom, mời chú ăn.

Trong khi Tom đang ngấu nghiến nhai những món ăn lạ miệng, Edward hỏi chuyện chú:

- Cậu bé, tên cậu là gì?
- Thưa hoàng tử, tôi là Tom Canty.
- Ô! Cái họ đến lạ! ... Nhà cậu ở đâu?
- Thưa hoàng tử, ở phố Ngõ Rác.
- Ô! Tên phố cũng lạ thật. Phố Ngõ Rác! Thế cậu có cha mẹ không?

- Thưa hoàng tử, tôi có cha, mẹ và hai người chị sinh đôi tên là Bet và Nan. Tôi còn một bà nội mà tôi chẳng yêu chút nào.

- Tại sao vậy? Bà hay làm cho cậu buồn phiền ư?

- Thưa hoàng tử, không phải chỉ có thế. Chỉ khi nào ngủ hoặc say rượu thì bà tôi mới không đánh tôi thôi. Nhưng khi vừa tỉnh dậy hoặc vừa đã rượu là bà lại túm lấy tôi quật lấy quật để.

Cặp mắt hoàng tử ánh lên giận dữ:

- Sao? - Edward kêu lên. - Đánh cậu ư? Đánh một cậu bé yếu ớt như cậu à?

- Thưa hoàng tử, roi đòn đối với tôi như cơm bữa.

- Còn bố cậu chắc tốt với cậu chứ?

- Thưa hoàng tử, bố tôi ư? Ông ta còn đáng sợ hơn bà tôi nhiều.

- Thế ra các ông bố đều như vậy cả! - Hoàng tử thờ dài nói tiếp: - Phụ vương ta cũng chẳng dịu dàng đâu. à, thế còn mẹ cậu, mẹ cậu đối xử với cậu ra sao?

- Thưa hoàng tử, mẹ tôi chính là nguồn an ủi và niềm tự hào của tôi. Mẹ tôi tính nết rất mực dịu dàng, đôn hậu. Mẹ tôi thương yêu tôi vô cùng, không bao giờ làm tôi buồn phiền hay đau đớn cả. Hai chị tôi, Bet và Nan tính nết cũng giống mẹ.

- Các chị ấy năm nay bao nhiêu tuổi?

- Thưa hoàng tử, mười lăm tuổi.

- Công chúa Elizabeth, chị ta mười bốn tuổi. - Hoàng tử nói. - Tiểu thư Jane Grey, chị họ ta, thì bằng tuổi ta. Cả hai đều rất đáng yêu và lịch thiệp lắm. Ta còn một người chị nữa là công chúa Mary. Công chúa Mary có bộ mặt lúc nào cũng ủ rũ, cau có. Công chúa thường cấm người hầu không được cười trước mặt công chúa... Các chị của cậu cũng thế phải không?

- Các chị tôi ư? Thưa hoàng tử, người tưởng rằng các chị tôi cũng có kẻ hầu người hạ hay sao?

Hoàng tử nhìn cậu bé nghèo khổ với vẻ mặt đăm chiêu rồi hỏi tiếp:

- Thế nào, các cô ấy không có kẻ hầu người hạ mà cũng sống được ư? Thế ai cời hộ quần áo cho họ lúc đi ngủ? Sáng dậy, ai mặc quần áo cho?

- Thưa hoàng tử, người muốn ban đêm họ phải cời bỏ quần áo và ngủ trần như thú vật hay sao?

- Sao lại ngủ trần? Thế mỗi người chỉ có một bộ quần áo thôi à?

- Thưa hoàng tử, cần nhiều làm gì? Bởi vì mỗi người chỉ có một tấm thân thôi!

- Ô, thật là một ý nghĩ lạ lùng!

Hoàng tử dừng lại suy nghĩ một lát, rồi lại hỏi:

- Cậu bé, cậu sống ở phố Ngõ Rác, phố Ngõ Rác có vui vẻ không?

- Thưa hoàng tử, thật tình mà nói, cuộc sống rất là lí thú, nếu như tôi được ăn no, mặc ấm. Người ta cho tôi xem Punch và Judy⁽¹⁾, cùng là chú khỉ con. Ôi! Chúng thật là ngộ nghĩnh! Chúng có bộ quần áo sặc sỡ làm sao! Tôi còn được xem cả những vở kịch hay tuyệt, có những nghệ sĩ chơi đàn, la hét, uống rượu, cãi nhau rồi giết nhau và lăn quay ra chết giả vờ.

- Ô, kể nữa đi!

- Bọn trẻ con chúng tôi ở phố Ngõ Rác thường lấy gậy choảng nhau.

Cặp mắt vị hoàng tử sáng lên:

- Ô, nếu phải tay ta, ta cũng sẽ không bỏ lỡ những dịp đó. Kể tiếp đi, cậu bé.

- Thưa hoàng tử, chúng tôi còn chạy thi, chơi đuổi bắt và chơi ú tim.

- Ôi, ta cũng thích những trò đó quá. Rồi sao nữa?

- Thưa hoàng tử, mùa hè chúng tôi bơi lội ở sông ngòi, té nước vào nhau và ôm nhau vật lộn ở dưới nước.

(1): Hai nhân vật của sân khấu múa rối nước Anh.

- Ô, ta muốn đổi cả cái vương quốc của phụ vương ta để lấy một lần giải trí như thế! Thế còn những trò gì nữa, kể nốt đi.

- Thưa hoàng tử, chúng tôi ca hát, nhảy múa chán rồi lấy đất sét thi nặn bánh ngọt và lấy bùn ném nhau.

- Tuyệt quá! Giá như ta được mặc một bộ quần áo rách rưới như của cậu, đi chân đất và lăn lộn trong bùn chỉ một lần thôi mà không bị ai rầy la ngăn cản thì ta sẽ vui lòng nhường cả ngai vàng...

- Còn tôi, nếu như tôi được mặc bộ quần áo lộng lẫy như của hoàng tử dù chỉ một lần thôi...

- Ô, thế ra cậu chỉ muốn có thể thôi ư? Nào, ta sẽ chiều theo ý cậu. Ta sẽ đổi quần áo cho nhau. Cậu hãy cởi bộ quần áo rách của cậu ra và mặc ngay bộ quần áo hoàng tử của ta vào và chúng ta sẽ được vui sướng trong chốc lát. Chúng ta hãy vui chơi một lúc, rồi sẽ đổi lại quần áo cho nhau trước khi có người vào đây làm phiền chúng ta.

Năm phút sau, hai cậu bé - cậu bé nghèo khổ và hoàng tử xứ Wales - đã đứng bên nhau trước một tấm gương lớn. Hai cậu hết nhìn nhau lại ngắm mình trong gương rồi lại nhìn nhau. Sau cùng hoàng tử nói:

- Cậu có nhận thấy chúng ta giống nhau như đúc ấy không? Cậu có tóc giống ta, đôi mắt giống ta và cả khuôn mặt cũng giống ta nốt.

Chợt hoàng tử trông thấy một vết tím bầm trên tay Tom, liền hỏi:

